

เส้นทางการทบทวนวรรณกรรมสู่ความเข้าใจแนวคิดสติ และแนวคิดรู้เท่าทันสื่อผ่านมุมมองและแนวคิดตะวันตก*

มนต์ศักดิ์ ชัยวีระเดช¹

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อสำรวจ ทบทวนกระบวนการทางความคิดของผู้เขียน และการวางแผนการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องที่ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงที่มาและแนวคิดของการทบทวนวรรณกรรมในเบื้องต้นสิ่งที่ได้รับและคุณประโยชน์ของการทบทวนวรรณกรรมที่ทำให้ผู้เขียนเองได้เห็นภาพชัดขึ้น อีกทั้งยังได้ลองสำรวจไปยังพื้นที่แนวคิดทฤษฎีที่ไม่คุ้นชิน เพื่อให้ผู้เขียนได้คัดเลือกในสิ่งที่สอดคล้อง และคัดออกในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องในการศึกษาแนวคิดสติและแนวคิดรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลผ่านมุมมองและแนวคิดตะวันตก จากการขยายความคิดออกมาเป็นภาพ (visual thinking) ทำให้ผู้เขียนได้ค้นพบเห็นถึงความเชื่อมโยงและทิศทางในการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยที่จะศึกษาในลำดับถัดไป

คำสำคัญ: สติ การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล การทบทวนวรรณกรรม การขยายความคิด
ออกมาเป็นภาพ

* วันที่รับบทความ 30 พฤศจิกายน 2561; วันที่แก้ไขบทความ 13 กุมภาพันธ์ 2562; วันที่ตอบรับบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2562.

¹ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาโฆษณา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Reviewing the Literature: A Research Journey to Understanding Mindfulness and Digital Media Literacy in the Western Concepts and Perspectives

Monsak Chaiveeradech

Abstract

This article begins with the aims to explore and review the process of author's thoughts, and especially the direction of literature review plan for its study. Sharing the objectives and also the background of this study clearly leads to the way to conduct an effective literature review. Additionally, exploring the unfamiliar theories, concepts that make researcher practices of including and excluding under the theme study of mindfulness and digital media literacy in western perspectives. In particular, mapping the visual thinking, makes me crystal clear the relationship of each factor and the direction of literature review that leads me to evidently envisage for the next steps of my study journey.

Keywords: mindfulness, digital media literacy, literature review, visual thinking

ย้อนกลับไปประมาณสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา แนวคิดรู้เท่าทันสื่อในประเทศไทยขนานรับกับนโยบายขององค์การยูเนสโกในการดำเนินงาน ซึ่งวางเป้าหมายหลักไว้สองส่วน นั่นคือ การอ่านออกเขียนได้ของคนในประเทศ (country readiness) และสมรรถนะในการจัดการองค์ความรู้ (competencies) นำไปสู่การสร้างสังคมอุดมปัญญาที่มาจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (UNESCO, 2013) ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสื่อในศตวรรษที่ 21 สื่อมีรูปแบบการ